

María en de drie koningen, een kerstverhaal

Het werd 2 januari. Ik stond op, keek uit mijn raam en zag heel Madrid. María Tapia, dacht ik bij mezelf, waar zit je? Ik schuimde de stad af met mijn blik terwijl ik een paar erg straffe koffies dronk en af en toe eens diep zuchtte. Zou ik erin slagen? Ik keek naar de 10 brieven die al 5 dagen in Madrid waren. Ik wilde ze niet terug meenemen naar Gent. Ik wist dat als ik voor de avond geen María Tapia zou zien, ik haar nooit zou ontmoeten.

In cafetería Brillante bij de Puente de Vallecas dronk ik nog een koffie. Een goedgemaakte café con leche is deliciaus, al word je er wel een beetje nerveus van. Maar het bordje "se permite fumar" stelde al meteen weer gerust. Ik nam daarna de metro naar Getafe want daar woonde María Tapia zo ik de schrijver Juan José Millás mocht geloven. Ik was nog nooit in Getafe geweest, en dat leek me bij het uit de metro komen ook volledig logisch, al was het best gezellig. Maar dat is het in Spanje op dat uur meestal.

Cafetería Brillante in Vallecas (Madrid, 2007)

Mijn eerste plan hield in dat ik in Getafe de cafetería El Trasgo zou vinden. Ik sprak er een Spaanse over aan. Haar aanwijzingen waren niet echt duidelijk, maar haar tip om naar het stadhuis te gaan was goed. María Tapia, daar had ze nog nooit van gehoord. De vrouw was vriendelijk, de dienstster ook. De meeste Spanjaarden zijn steeds bereid zich betrokken te voelen bij een verhaal. Ze zijn tuk op dat soort van medeplichtigheid. Met wat hulp is het nog zo dwaas niet María te willen vinden in enkele uren tijd, dacht ik.

Ik dronk mijn glas leeg. El Trasgo was nauwelijks een beetje verder, zei de man van het stadhuis aan "información". Mijn enthousiasme was zo groot dat ik al buiten stond toen ik besepte dat ik eigenlijk niet goed had geluisterd naar de wegbeschrijving. Ook die Spanjaard had nog nooit

gehoord van María Tapia. Ik bedacht toen dat niet alle Spanjaarden El País lezen, ook al haalt de krant hoge oplagecijfers. Maar ik stond natuurlijk in een buurt waar niemand op mij leek en waar ik in tegenstelling tot de inwoners van Getafe eigenlijk ook niets anders te zoeken had dan María Tapia. Ik was beland in een onwezenlijke plek met een erg vreemd doel dat aan iedereen rondom mij voorbij ging. Het was niet zo onlogisch dat niemand er ooit echt bij stil stond dat María Tapia een van hen was. Ik kon het maar aan de mensen vragen.

De Cafetería lag ter hoogte van de Calle de Toledo, een voetgangerszone, zoals ook in het artikel stond en wat me meteen op mijn gemak stelde. Ik liep de straat door, rookte 2 fortunas op 200 m. Geen cafetería El Trasco te zien. Aan het einde van die straat kwam ik uit op een rotonde en na de rotonde lag een snelweg. Er was alleen een parkje met een speeltuin en vooral veel hondenpoep. Ik voelde me verloren. Het was een illusie, dacht ik, mijn plan is een speld in een hooiberg zoeken. Ik probeerde me te verzoenen met de idee een paar fotos te maken en met de 10 brieven terug naar België te keren. In het parkje hadden enkele kinderen plezier aan de speeltuigen. Er stonden ook 2 moeders en een stel grootouders van wie ik niet wist met welk kind ze connectie hadden. De ene moeder vertelde me dat El Trasco niet langer bestond. De andere moeder schreeuwde van op het schommelstel dat El Trasco van naam was veranderd en nu Getafe Centro heette. Ik liet het familiebeeld naast de autostrade achter mij en voelde dat ik hoop had.

Ik was Getafe Centro al voorbijgelopen. De enorme spiegelwand had mijn aandacht getrokken en me attent gemaakt op mijn ijdelheid. Maar toen ik voor een tweede maal voor de deuren van deze cafetería stond was ik mijn eigen laatste zorg. Ik dacht eerder aan de twee jaar oude foto van María Tapia en vroeg me af of ze er net zo zou zitten. Zij met 2 vriendinnen en haar moeder.

Cafetería Getafe Centro (Getafe, 2007)

In het café was bijna niemand. Ik bestelde een pintje en kreeg een klein glaasje bier met een gratis hapje. De ober was geen Spanjaard, had er nooit gewerkt toen de cafeteria nog El Trasgo heette en kende geen María Tapia. Hij liet ook niet vermoeden een fervent lezer van El País te zijn.

Ik was moe, voelde het gebrek aan voedsel, en hing een beetje over de toog. Het was een groot café en het gebrek aan klanten had een zeker deprimerend effect. Het was ook een smakeloze plaats waarbij een poster van Albert Einstein een voor mij heel onverklaarbare functie had. Spanje, dacht ik, dit land vol vreemdheid, ik zal het uiteindelijk nooit echt begrijpen.

De Zuid-Amerikaanse ober, dat had ik inmiddels opgemerkt uit zijn Spaans, maakte me wakker uit deze gedachte om me mee te delen dat de bazin me misschien kon helpen. Piedad zat aan een tafel te zitten. De bladen die voor haar op tafel lagen leken boekhoudkundige papieren. Maar ik had eerder de indruk dat ze zich bezig had gehouden met het tellen hoeveel klanten binnen en buiten waren gelopen die morgen. Het half opgerookte pakje sigaretten en de volle asbak wezen op een zekere verveling. Later zou ze me vertellen dat ze 24 jaar in Duitsland had gewoond en het erg moeilijk had gehad zich in Spanje aan te passen.

Maar daar stond ik nog niet. Dus deed ik mijn verhaal, in mijn beste Spaans, en ik voelde dat de zenuwen een karikatuur aan het maken waren van mezelf en mijn plan. Toch haalde ik het artikel nog boven, als een wanhoopsdaad, want ook Piedad had nog nooit gehoord van María Tapia. Ik schoof de fotos voor haar neus in de hoop wat enthousiasme bij haar los te weken bij het zien van haar eigen kroeg. En ik deed dat eigenlijk ook geloofwaardig over te komen. Piedad was niet erg hartelijk, maar de foto's boeiden haar. Ze keek er secuur naar. Dat ze het artikel nooit had gelezen, laat staan er van wist, was duidelijk. Ze keek me een beetje meewarig aan, ik geloof dat ze me echt wilde helpen.

Er gebeurde toen iets waardoor mijn hart in een bloedhete bouillon kwam te liggen. En zo lag ik in mijn eigen spanningsveld te sudderen terwijl Piedad belde naar Ofelia, de moeder van María Tapia, en na een beetje over en weer getelefoneer kreeg ik weer een scherp beeld van het glas voor mijn neus, het café en tenslotte ook van Piedad die me aankeek alsof haar zoon net het eurosongfestival voor kinderen had gewonnen.

Het was tussen 2 en 3 uur in de vroege Spaanse namiddag. "Hoe is het met je?" vroeg ik aan María Tapia, "werk je nog steeds thuis?". "Ik heb een klusje" antwoordde ze "half time. Het valt wel mee. Het valt goed te combineren met de kleine". En ik bleef luisteren naar wat ze me te vertellen had en maakte wat fotootjes. Toen dacht ik aan de 10 brieven. Ik grabbelde in mijn tas. "Voor jou María, uit Gent".

María Tapia, Piedad en ik (Getafe, 2007)

5 januari stond ik te kijken naar de vleugels van het vliegtuig dat ik zou nemen naar Brussel. Er stonden bollen op en dat vond ik erg gepast voor een komende feestdag. Er kwam nog een sms op mijn oude versleten Spaanse gsm. "Ik moest wenen" schreef María "dit is het mooiste cadeau dat ik ooit gekregen heb voor Reyes". Boven de Pyreneeën nam ik afscheid van Spanje. Ik wist dat de drie koningen meevlogen. (Sarah De Vlam, 2007)

Spaanse Pyreneeën (Spanje, 2007)

Een woordje uitleg

María Tapia verscheen in 2005 in het Spaanse tijdschrift "El País Semanal", de zondagsbijlage van El País. De Spaanse schrijver Juan José Millás had haar gevonden voor zijn Proyecto Sombra en schreef een prachtig artikel met de titel "María Tapia, La vida del ama de casa". Voor mijn toenmalige zevende jaar Spaans ontrafelde ik dit ontroerende verhaal en breidde er oefeningen aan. Uiteindelijk besloot ik dat de cursisten elk een brief moesten schrijven aan María, ze was na weken de tekst behandelen geen vreemde meer. Maar wat voor zin heeft het een brief te schrijven zonder die af te geven? Daarom deed ik mijn klas de belofte in Spanje op zoek te gaan naar María, een idee dat enthousiast werd onthaald maar op veel ongeloof stootte. Het kerstverhaal is geen fictie. De brieven voor María zijn in goede handen, precies voor wie ze bestemd waren.

María Tapia schrijft een brief naar de klas (Getafe, 2007)

Het artikel over María Tapia staat online:
http://elpais.com/diario/2005/01/09/eps/1105255614_850215.html